

Regionálny rozvoj a univerzity: vybrané zistenia dotazníkového prieskumu realizovaného v rámci riešenia projektu VEGA č. 1/4639/07

Eva VÝROSTOVÁ - Tomáš VÝROST - Silvia RUCĪNSKÁ - Jana KNEŽOVÁ

Abstract

The topic of regional impact of universities in Slovakia is one with only a short research history. Especially the areas of knowledge transfer and innovation have been addressed in government strategic documents just recently. There are many authors that point out the so called third mission of universities, namely their role in economic and social development of the region (or service to community), besides their two traditional roles - teaching and research. In this article we analyze the relationships of universities with businesses, state government and regional, as well as municipal self-government and non-profit organizations from the point of view of universities. Analysis is based on empirical study (questionary survey) on Slovak faculties of public higher education institutions regarding their relations with regional partners and their role in their regions. As we intend to show in our paper, the best level of cooperation have the universities with businesses, especially between technically oriented universities and their business partners.

Kľúčové slová

univerzity, regionálny rozvoj, dotazníkový prieskum

Úvod

Úlohe univerzít¹ v regionálnom rozvoji na Slovensku sa doteraz nevenovala väčšia pozornosť, až v posledných rokoch sa v strategických dokumentoch SR začalo zdôrazňovať poslanie, ktoré majú univerzity zohrávať najmä v oblasti transferu znalostí a inovácií aj smerom k regionálnym partnerom (najmä podnikom). Aj napriek jednoznačným trendom sa v SR stále zdôrazňuje najmä vzdelávacia a výskumná úloha univerzít, a ich pôsobeniu ako regionálneho aktéra s dôrazom na možnosti ovplyvňovať vývoj v regióne nie je venovaná dostatočná pozornosť. Pritom vo svete je problematika významu univerzít pre región, v ktorom pôsobia

¹ V rámci riešenia projektu VEGA sme za univerzity považovali všetky inštitúcie poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie.

témou, ktorá je stále atraktívnejšou. Vo všeobecnosti možno vzťah univerzity a regiónu vyjadriť napr. prostredníctvom modelu Goddarda a Chattertona (2003; Prameň OECD, 2007) cez úlohy univerzity vo vzdelávaní, výskume a vývoji a službách spoločnosti, ktoré pre región prinášajú zručnosti, inovácie a pôsobia na kultúru a súdržnosť komunity, vrátane udržateľnosti životného prostredia (Výrostová, 2008).

Ako poukazujú aj vládne dokumenty a mnohé štúdie, v podmienkach SR pretrváva niekoľko špecifických problémov vysokých škôl, ktoré ovplyvňujú aj ich postavenie v rámci regiónu. K najvýznamnejším možno zaradiť slabé prepojenie základného a aplikovaného výskumu a podnikateľského sektora, málo atraktívna práca vedecko-výskumného pracovníka, nedostatočné financovanie výskumu a vývoja, zastaraná a nedostatočne rozvinutá infraštruktúra pre inovácie, všeobecne nerozvinutý vzťah medzi výskumno-vzdelávacím systémom a podnikmi, nedostatočný dopyt firiem po výsledkoch výskumu, ale aj nedostatočná ponuka výsledkov výskumu a vývoja vhodných pre komerčné využitie a nízka mobilita vedecko-výskumných pracovníkov medzi vedou a priemyslom (Inovačná stratégia SR na roky 2007-2013). K ďalším problémom vysokého školstva v SR patrí masové vzdelávanie a neho vyplývajúca obava týkajúca sa kvality. Z toho vyplýva potreba klasifikácie vysokých škôl podľa poslania, aby sa „masové vzdelávanie“ realizovalo na prakticky orientovanom bakalárskom stupni (Urban, Kellö, 2007).

V poslednom období sa začína pracovať na zlepšovaní podmienok pre možnosti pôsobenia univerzít v regiónoch. Bolo vytvorených niekoľko strategických dokumentov v snahe zabezpečiť podmienky pre transfer poznatkov a to tak na úrovni centrálnej (napr. Inovačná politika 2008-2010, v rámci ktorej budú opatrenia spolufinancované zo štrukturálnych fondov EÚ), ako aj regionálnej. Všetky regióny v SR sa zapojili do projektov financovaných z rámcových programov zastrešených sieťou „Innovating Regions in Europe“ a vypracovali regionálne inovačné stratégie založené na modeli triple helix.

1. Potreba riešenia úlohy univerzít v regionálnom rozvoji

V odbornej literatúre existuje viacero teórií regionálneho rozvoja, ktoré sa snažia jednak vysvetliť príčiny regionálnych disparít, mechanizmus regionálneho rozvoja a navrhnúť riešenia. Najnovší smer v tejto oblasti

predstavujú neinštitucionálne teórie (napr. teória učiacich sa regiónov), ktoré za kľúčové faktory regionálneho rozvoja považujú inovácie a proces učenia, ktoré prebieha v sieťach (networking) založených na dôvere a koordinovanej spolupráci (Ručinská, Knežová, Výrostová, 2009). Dôležitú úlohu v učiacich sa regiónoch zohrávajú univerzity a ďalšie výskumné inštitúcie, ktoré prispievajú k tvorbe znalostí a sú základnou zložkou znalostnej infraštruktúry regiónu. Univerzity sa stávajú dôležitými aktérmi lokálnej ekonomiky.

Úlohe univerzít v regionálnom ekonomickom rozvoji sa venuje množstvo publikácií a príspevkov, k najznámejším autorom publikujúcim v tejto oblasti patria napr. D. Felsenstein, J. Goddard, P.S. Benneworth, H.A. Goldstein, H. Etzkowitz, K. Stokes, R. Florax, R. Thanki, H. Folmer, R. Hamm a M. Wenke. Všetci autori sa zhodujú na pozitívnom vplyve univerzity na región v ktorom sa nachádza a zameriavajú sa na rôzne aspekty príspevku univerzít k regionálnemu rozvoju (Výrostová, 2008).

Univerzity zohrávajú významnú úlohu pri plnení cieľa stanoveného v Lisabonskej stratégii, preto im významnú pozornosť venuje Európska únia i v rámci podpory z rozpočtu EÚ. Vo väčšine krajín OECD ale vysokoškolská politika nezahŕňa explicitné zameranie na regionálnu dimenziu (OECD, 2007, s. 46).

V rámci projektu VEGA č. 1/4639/07 „Úloha a postavenie univerzít pri budovaní regionálnych sietí ako predpokladu regionálneho rozvoja“ bol realizovaný dotazníkový prieskum zameraný na fakulty vysokých škôl v SR. Prieskum bol zameraný na získanie informácií pre analýzu a kvantifikáciu vzťahov univerzít s podnikateľským sektorom, s organizáciami verejnej správy a organizáciami tretieho sektora. Cieľom tohto príspevku je prezentovať základné zistenia z dotazníkového prieskumu zamerané najmä na väzby fakúlt a ich regionálnych partnerov.

2. Materiál a metódy

Dotazníkový prieskum bol v prvej fáze realizovaný od mája do septembra 2009 na vzorke fakúlt v rámci vysokých škôl so sídlom v Slovenskej republike. Dotazníky boli rozposielané elektronickou poštou priamo zodpovednej osobe za vzťahy fakulty s regionálnymi aktérmi, t.j. väčšinou príslušným prodekanom. Vzhľadom k pomerne nízkej návratnosti dotazníkov bol uskutočnený ďalší zber dotazníkov (oslovené boli všetky

fakulty v SR), ktorý prebiehal do novembra 2009, nielen prostredníctvom oslovenia e-mailom, ale aj osobným kontaktom.

Dotazník pozostával zo štyroch častí. Prvú časť tvorili otázky týkajúce sa vzťahov fakulty s regionálnymi partnermi, ktorých sme rozdelili do 5 druhov subjektov (štátna správa, samospráva regionálna a obecná, organizácie tretieho sektora a podniky). Dotazník priamo definoval 10 foriem spolupráce s regionálnymi partnermi s možnosťou ich doplnenia respondentom. Za každého regionálneho partnera bola príslušná forma spolupráce hodnotená na päťbodovej škále určujúcej frekvenciu jednotlivých aktivít (1-vždy; 5-nikdy). Druhá časť dotazníka bola zameraná na formu vzťahov fakulty s jednotlivými aktérmi, konkrétne ako tieto vzťahy vznikli (napr. zmluva, projekt, individuálne kontakty, náhodná spolupráca, dlhodobejšie vzťahy...), respondenti mohli označiť viacero odpovedí. Tretia časť dotazníka obsahovala otázky prevažne otvorené týkajúce sa plánovaných aktivít fakulty. Posledná časť dotazníka sa zameriavala na prínosy pre fakultu, kde boli jednotlivé tvrdenia hodnotené na päťbodovej škále (1 – silne súhlasím a 5 – silne nesúhlasím). Táto časť obsahovala aj otázky zamerané na to, akú úlohu má fakulta záujem zohrávať v rozvoji regiónu v ktorom pôsobí. Odpovede respondentov boli vyhodnocované deskriptívnou a induktívnou štatistikou, najmä vo vzťahu k nezávislej premennej typ fakulty. Vychádzame pritom z hypotézy, že nie všetky fakulty zohrávajú rovnakú úlohu v rozvoji regiónu. Medzi univerzitami i fakultami existujú významné rozdiely, niektoré sú viac zamerané na medzinárodne uznávaný výskum, iné majú skôr regionálne zameranie, sú menej orientované na výskum a viac sa orientujú na vzdelávanie a prax (Výrostová, 2008). Napr. Boucher, Conway a Meer (2003) poukazujú na to, že staršie a tradičné univerzity sú menej zahrnuté do rozvoja svojich regiónov ako nové a technické univerzity (Výrostová, 2008).

V súčasnosti na Slovensku pôsobí 36 domácich vysokých škôl, z toho 20 verejných vysokých škôl, 3 štátne vysoké školy, 10 súkromných vysokých škôl a 3 zahraničné vysoké školy so sídlom v Českej republike. Z dotazníkového prieskumu boli vylúčené zahraničné vysoké školy.

Tabuľka 1 Počet vysokých škôl podľa ich sídla

Kraj	Počet verejných VŠ	Počet štátnych VŠ	Počet súkromných VŠ	Spolu VŠ podľa krajov	% podiel VŠ
Bratislavský	5	2	4	11	33%
Trnavský	2	-	2	4	12%
Nitriansky	3	-	-	3	9%
Trenčiansky	1	-	2	3	9%
Žilinský	2	1	-	3	9%
Banskobystrický	3	-	-	3	9%
Košický	3	-	1	4	12%
Prešovský	1	-	1	2	6%
Spolu VŠ podľa typu	20	3	10	33	100%

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov UIPŠ k 31.10.2009

Ak posúdime základný súbor univerzít (tabuľka 1) z regionálneho pohľadu, je zrejmé, že najväčší počet univerzít v SR je lokalizovaný v Bratislavskom kraji (presnejšie v Bratislave), čo vyplýva aj z postavenia Bratislavy ako hlavného mesta a jej aglomeračných efektov. Za bratislavským krajom nasledujú trnavský a košický kraj, obidva so sídlami 4 vysokých škôl. Najmenej vysokých škôl má sídlo v Prešove. Ak sa pozrieme na priestorové rozloženie fakúlt na Slovensku (tabuľka 2) na prvom mieste zostáva Bratislava s 39 fakultami a za ním nasledujú Košice so 17 fakultami a Nitriansky kraj s 15 fakultami. Najmenšie zastúpenie fakúlt má trenčiansky kraj. Čo sa týka sídla fakúlt, resp. univerzít prevažne sú umiestnené v najväčších mestách, univerzity sídlia v každom krajskom meste. Okrem krajských miest majú fakulty (resp. v niektorých prípadoch aj univerzity) sídlo aj v Komárne, Ružomberku, Martine, Zvolene, Sládkovičove, Skalici a Dubnici nad Váhom.

Tabuľka 2 Počet fakúlt podľa ich sídla

Kraj (podľa sídla fakulty)	Počet fakúlt VVŠ	Počet fakúlt ŠVŠ	Počet fakúlt SVŠ	Spolu fakulty podľa krajov	% podiel fakúlt
Bratislavský	28	4	7	39	31%
Trnavský	8	-	4	12	9%
Nitriansky	14	-	1	15	12%
Trenčiansky	5	-	2	7	6%
Žilinský	11	1	-	12	9%
Banskobystrický	13	1	-	14	11%
Košický	16	-	1	17	13%
Prešovský	9	-	2	11	9%
Spolu fakulty podľa typu	104	6	17	127	100%

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov UIPŠ k 31.10.2009

Celkovo na Slovensku v súčasnosti pôsobí 127 fakúlt. Vzhľadom k nízkej návratnosti dotazníkov z ostatných typov vysokých škôl sme sa pri vyhodnotení výsledkov zamerali len na verejné vysoké školy, ktoré majú 104 fakúlt. Dotazník vyplnili prodekaní 31 fakúlt, čo predstavuje 30% návratnosť. Pre potreby vyhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu sme fakulty potrebovali rozčleniť do určitých skupín podľa ich zamerania. Ku klasifikácii fakúlt možno pristúpiť dvoma spôsobmi. Prvý predstavuje posúdenie podľa prevahy akreditovaných študijných programov na fakulte v rámci sústavy študijných odborov Ministerstva školstva SR, ktoré ich člení do 9 kategórií² a druhý prístup navrhla ARRA, ktorá fakulty člení do 11 kategórií³.

² Ide o 1. výchovu a vzdelávanie, 2. humanitné vedy a umenie, 3. sociálne, ekonomické a právne vedy, 4. prírodné vedy, 5. konštruovanie, technológie, výroba a komunikácie, 6. pôdohospodárske a veterinárske vedy, 7. Zdravotníctvo, 8. Služby, 9. infromatické vedy, matematika, informačné a komunikačné technológie.

³ Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA) člení fakulty na prírodné, technické, lekárske, pôdohospodárske, právne, ekonomické, pedagogické, teologické, filozofické vedy, umenie a ostatné vedy.

Tabuľka 3 Fakulty verejných vysokých škôl a ich zastúpenie vo vzorke

Kraj (podľa sídla fakulty)	Počet fakúlt VVŠ	Počet fakúlt vo vzorke
Bratislavský	28	8
Trnavský	8	1
Nitriansky	14	3
Trenčiansky	5	0
Žilinský	11	4
Banskobystrický	13	4
Košický	16	8
Prešovský	9	3
Spolu	104	31

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov UIPŠ a dotazníkového prieskumu

Vzhľadom k širokému počtu kategórií fakúlt podľa týchto dvoch prístupov a s ohľadom na ciele prieskumu sme sa rozhodli zaviesť vlastnú klasifikáciu fakúlt podľa ich zamerania, ktorá vychádza z týchto dvoch prístupov. Fakulty členíme na:

- fakulty s prevahou technických vied (ďalej označované ako TECH)
- fakulty s prevahou prírodných a medicínskych vied (prírodné, lekárske fakulty a pôdohospodárske vedy) (ďalej označované ako PRIRMED)
- fakulty s prevahou humanitných vied (teologické, filozofické, pedagogické, fakulty umenia) (ďalej označované ako HUM)
- fakulty s prevahou spoločenských vied (ekonomické, právnické, interdisciplinárne zložené prevažne zo spoločenských vied, ide o ostatné vedy v rámci kategorizácie ARRA) (ďalej označované ako SPOL)

Tabuľka 4 Kategorizácia fakúlt VVŠ podľa ich zamerania

Zatriedenie fakulty do skupiny	Počet fakúlt VVŠ	Počet fakúlt vo vzorke
TECH	24	6
PRIRMED	23	11
HUM	33	5
SPOL	24	9
Spolu fakulty podľa typu	104	31

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ARRA a vlastného prieskumu

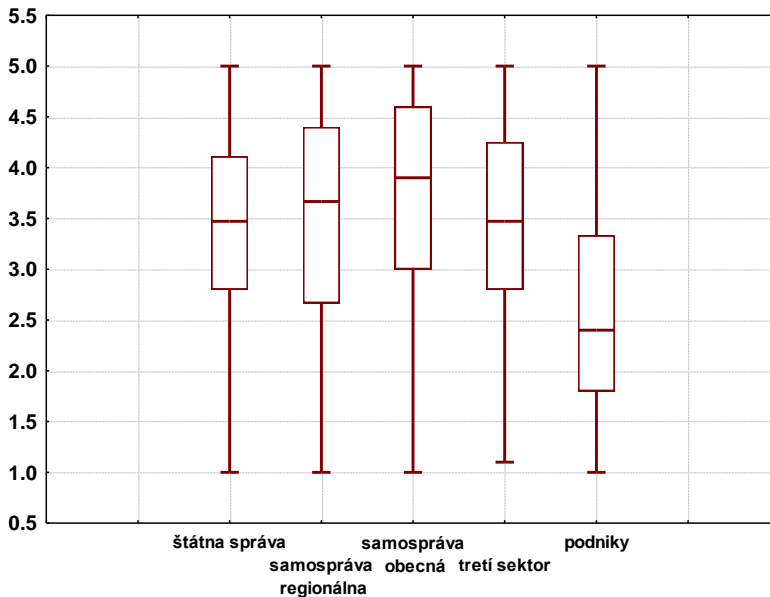
2.1. Výsledky dotazníkového prieskumu

Prvou otázkou, ktorou sme sa pri analýze výsledkov dotazníkového prieskumu zaoberali, bola miera využívania rôznych alternatív spolupráce regionálnych aktérov s univerzitami. Skúmali sme nasledovné alternatívy:

- A1) Účasť partnerov vo vedeckých radách, štátnicových komisiách a pod.
- A2) Spolupráca v oblasti konzultácií a vytvárania posudkov, diplomových, rigorózných, dizertačných a bakalárskych prác
- A3) Organizovanie spoločných prednášok, seminárov
- A4) Uplatnenie absolventov
- A5) Organizovanie iných spoločných podujatí
- A6) Možnosti praxe alebo stáží
- A7) Participácia na rôznych spoločných projektoch
- A8) Tvorba expertíz, analýz a štúdií
- A9) Propagácia štúdia
- A10) Aplikácia poznatkov fakulty (patenty, nápady, výsledky výskumu, výsledky prác študentov...)

Aktivity fakúlt v spomínaných oblastiach sme posudzovali samostatne vo vzťahu k rôznym skupinám – štátnej správe, regionálnej a obecnej samospráve, organizáciám tretieho sektora a podnikom. Celkovú mieru participácie partnerov na činnosti fakúlt charakterizuje nasledovný obrázok⁴.

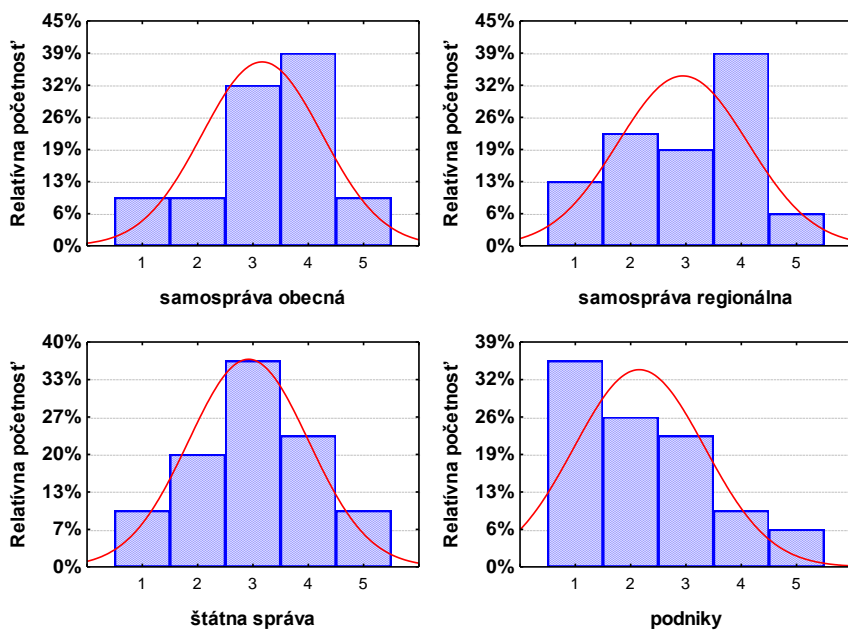
⁴ Za každú fakultu a partnera bola vypočítaná priemerná hodnota z odpovedí vyjadrujúcich intenzitu využívania jednotlivých foriem spolupráce.

Obrázok 1: Participácia partnerov na činnosti fakúlt. Zobrazené sú medián, kvartily, minimum a maximum (nižšie hodnoty zodpovedajú vyššej participácii, škála od 1 po 5)

Z obrázku vyplýva, že účasť štátnej správy a samosprávy na činnostiach fakúlt je porovnateľná, zásadne odlišná (vyššia) je účasť podnikov. Rozdiely v miere participácie sú štatisticky významné (Friedman ANOVA, p-value 0,00681) a teda je možné indukciou usudzovať, že podobné výsledky, teda hlavne vyššia miera zastúpenia podnikov, by mali platiť aj na množine všetkých fakúlt v SR.

Intenzívnejšiu spoluprácu s podnikmi dobre ilustruje aj histogram zobrazujúci relatívne početnosti za jednotlivé fakulty. Z obrázku je zrejmé, že kým v prípade štátnej správy a samosprávy zaznamenávame hodnoty o strednej až nízkej úrovni účasti, v prípade podnikov je spolupráca intenzívnejšia.

Obrázok 2: Relatívna početnosť hodnotenia intenzity participácie ostatných subjektov na činnosti fakúlt

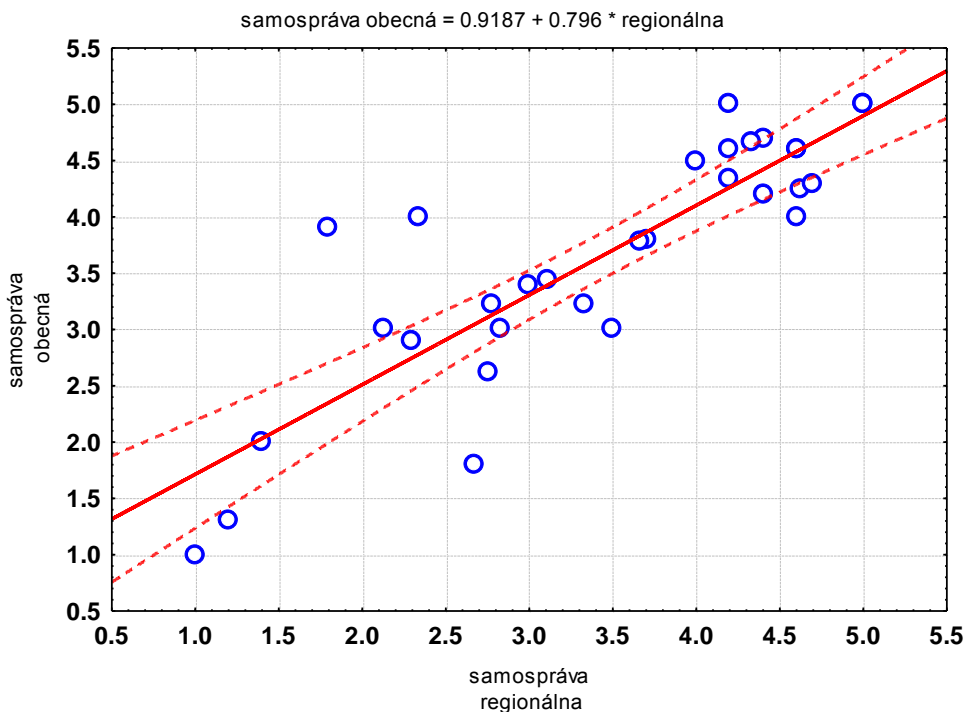
Zaujímavou je aj otázka, či spolupráca s jednou skupinou regionálnych partnerov súvisí so spoluprácou s inou skupinou, t.j. či sa prejavuje systematický efekt. Inak povedané: ak fakulta spolupracuje už s jednou skupinou partnerov, je pravdepodobné, že spolupracuje aj s ďalšími? Je tendencia spolupracovať s partnermi univerzálna, alebo sa viaže len na určité skupiny? Na zodpovedanie tejto otázky sme vypočítali Pearsonov korelačný koeficient.

Tabuľka 5 Spolupráca s regionálnymi partnermi – Pearsonov korelačný koeficient. Vyznačené korelácie sú štatisticky významné na hladine 0,05

	štátna správa	samospráva regionálna	samospráva obecná	tretí sektor	podniky
štátna správa	1.000	0.703	0.630	0.505	0.210
samospráva regionálna	0.703	1.000	0.864	0.443	0.222
samospráva obecná	0.630	0.864	1.000	0.670	0.275
tretí sektor	0.505	0.443	0.670	1.000	0.341
podniky	0.210	0.222	0.275	0.341	1.000

Ako je vidieť, štatisticky významné korelácie sa preukázali pri regionálnej, obecnej samospráve a inštitúciách tretieho sektora. Znamená to,

že ak fakulta (ne)spolupracuje s jedným z uvedených inštitúcií, (ne)spolupracuje ani so zvyšnými. Lepšiu predstavu o charaktere týchto závislostí je možné získať na základe regresnej analýzy.

Obrázok 3: Vzťah medzi spolupracou fakúlt s regionálnou a obecnou samosprávou – lineárna regresia a 95% interval spoľahlivosti

Na základe úvah v úvodnej časti článku je taktiež zaujímavé overiť, či sa preukázala vyššia miera spolupráce technicky zameraných fakúlt s podnikmi. V nasledujúcej tabuľke sú zobrazené priemery odpovedí respondentov za jednotlivé typy fakúlt a skúmané alternatívy spolupráce.

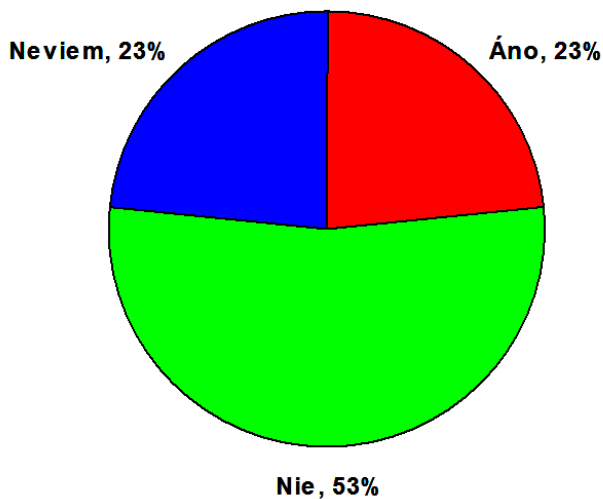
Rozdiely v priemeroch nie sú ani v jednom prípade štatisticky významné, takže získané výsledky nie je možné zovšeobecniť. Napriek tomu však v rámci skúmanej vzorky boli priemery za technické fakulty vždy najnižšie (t.j. intenzívnejšia spolupráca), čo by mohlo naznačovať, že by sa skúmaný efekt mohol preukázať na väčšej vzorke.

Tabuľka 6 Spolupráca s podnikmi – priemery za typy fakúlt

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10
PRIRMED	2.82	2.73	2.64	2.27	3.11	2.18	2.80	2.55	2.73	2.55
HUM	4.75	3.80	2.80	3.00	3.00	2.50	3.33	3.50	2.75	3.50
TECH	2.00	1.67	2.33	1.83	3.00	2.17	2.20	2.00	2.40	2.50
SPOL	2.00	2.57	2.83	3.50	4.00	2.25	3.40	2.67	3.57	3.00

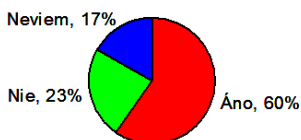
Nezávisle od uvedených skutočností – intenzity spolupráce je potrebné ešte vyhodnotiť, či existujúca úroveň spolupráce je z hľadiska fakúlt dostatočná. Na takto položenú otázku odpovedala väčšina fakúlt vo vzorke záporne, čo naznačuje, že v tejto oblasti existuje ešte značný potenciál.

Je spolupráca s regionálnymi partnermi dostatočná?

Obrázok 4: Hodnotenie dostatočnosti spolupráce s regionálnymi partnermi

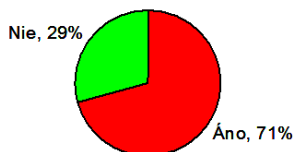
Obsahuje dlhodobý zámer fakulty konkrétne ustanovenia zamerané na región, v ktorom pôsobí a na jeho rozvoj?

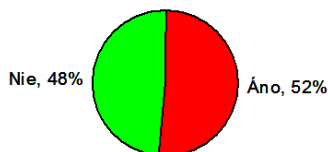
Kladie sa vo výskume pozornosť na potreby regionálnych partnerov?

Kladie sa vo vzdelávaní pozornosť na potreby regionálnych partnerov?

Má príslušný prodekan ako jednu z úloh venovať sa regionálnym potrebám?

Obrázok 5: Činnosť fakúlt zameraná na vzťahy s regionálnymi partnermi

Záver

Teoretické prístupy k vzťahu regionálneho rozvoja a pôsobeniu univerzít sú pomerne známe – stačí pripomenúť triple helix model, ktorý je v tomto kontexte spomínaný odbornou verejnosťou veľmi často. Cieľom nášho článku bolo na základe výsledkov dotazníkového prieskumu charakterizovať vzťah univerzít k regionálnym partnerom v podmienkach SR.

Napriek nie príliš pozitívnemu hodnoteniu, keď väčšina respondentov charakterizuje mieru spolupráce ako nedostatočnú, väčšina fakúlt taktiež uvádza, že pri svojej činnosti zohľadňuje potreby regionálnych partnerov tak pri vzdelávacej, ako aj výskumnej činnosti. Väčšina fakúlt taktiež uvádza, že ich dlhodobý zámer obsahuje konkrétne ustanovenia zamerané na región v ktorom pôsobia. To možno hodnotiť pozitívne – deklarácia vzťahov a aktivít zameraných na región aj v strategických dokumentoch fakúlt poukazuje na to, že fakulty si uvedomujú svoju zodpovednosť aj v tejto oblasti. Nadpolovičná väčšina (52%) fakúlt odpovedala, že úlohou

venovať sa regionálnym potrebám je poverený príslušný prodekan. To by poukazovalo na skutočnosť, že snaha o regionálnu spoluprácu nie je len deklarovaná, ale je aj reálne napĺňaná vedením fakúlt.

Poznámka

Príspevok je súčasťou riešenia grantu VEGA č. 1/4639/07 „Úloha a postavenie univerzít pri budovaní regionálnych sietí ako predpokladu regionálneho rozvoja“.

Literatúra

ARRA. 2009. *Správa: Hodnotenie vysokých škôl a ich fakúlt (2009)* [online]. Bratislava: ARRA [cit. 20.11.2009]. Dostupné z <<http://www.arra.sk/>>

BOUCHER, G. - CONWAY, CH. - MEER, E. 2003. Tiers of Engagement by Universities in their Region's Development. In: *Regional studies*. 2003, vol. 379, no. 9, s. 887-897

GODDARD, J.B. - CHATTERTON, P. 2003. *The response of universities to regional needs*. In: Boekema, F. - Kuypers, E. - Rutten, R. (eds.). *Economic Geography of Higher Education: Knowledge, Infrastructure and Learning Regions*. London: Routledge. Zdroj: OECD. 2007. *Higher Education and Regions. Globally competitive, locally engaged*. s. 40

Inovačná stratégia SR na roky 2007 až 2013 Ministerstvo hospodárstva SR. prijatá vládou SR 14. marca 2007.

OECD. 2007. *Higher Education and Regions. Globally competitive, locally engaged*. 237 s. ISBN 978-92-64-03414-3

RUČINSKÁ, S.– KNEŽOVÁ, J. - VÝROSTOVÁ, E. 2009. Triple Helix model ako predpoklad rozvoja regiónu. In: *Ekonomický a sociálny rozvoj Slovenskej republiky*. Bratislava: Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy, s. 118-130. ISBN 9788089143870.

UIPŠ. 2009. *Štatistická ročenka - vysoké školy*. Dostupné z <<http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka---vysoke-skoly>>. [cit. 20.11.2009]. Údaje k 31.10.2009.

URBAN, M. - KELLÖ, V. 2007. Slovenské výskumné univerzity: Skutočnosť alebo predstava? In: *Newsletter*. Bratislava: ARRA. Jun 2007, vol. 1., n.3, s. 2-7. Dostupné z <http://oldwww.uvm.sk/ARRA_news_06_07.pdf>

VÝROSTOVÁ, E. 2008. Vzťah univerzity a regiónu v ktorom pôsobí: pohľad na stratégiu univerzít. In: *National and Regional Economics VII*, 1th - 3th October, 2008, Herľany: international conference proceedings. Košice: Technical University of Košice. Faculty of Economics, s. 953-963. ISBN 9788055300849.

Adresa autorov

Ing. Eva VÝROSTOVÁ, PhD.

Ing. Silvia RUČINSKÁ, PhD.

PhDr. Jana KNEŽOVÁ

Fakulta verejnej správy

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

Popradská 66, Košice, Slovensko

tel.: 00421-55-788 36 41

e- mail: eva.vyrostova@upjs.sk, silvia.rucinska@upjs.sk,

jana.knezova@upjs.sk

Ing. Tomáš VÝROST, PhD.

Podnikovohopodárska fakulta

Ekonomická univerzita v Bratislave

Tajovského 13, Košice

e- mail: tomas.vyrost@euke.sk